

6114
1/8

29 ΙΟΥΛ. 2011

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 19.07.2011

Αρ. Πρωτ.: Γ.Π 64242

ΤΜΗΜΑ: ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Ταχ. Δ/ση : Αριστοτέλους 17
- Τ.Κ. : 101 87 Αθήνα
- Τηλέφωνο : 210.5230110, 5237254
- Fax : 210.5237254

ΠΡΟΣ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Δ/ση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
✓ Τμήμα: Αναφορών

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε αναφορά Βουλευτή

Απαντώντας στην με αρ. 6114/2-6-2011 αναφορά που κατατέθηκε στη Βουλή από το Βουλευτή κ. Ε. Στρατάκη σχετικά με δελτίο Τύπου της Ένωσης Καταναλωτών Ηρακλείου Κρήτης με θέμα «Τρανς λιπαρά ο σιωπηλός δολοφόνος στο πιάτο μας», όπως με ενημέρωσε η υπηρεσία, σας πληροφορούμε τα εξής :

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας στην Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health (WHO 2004) συστήνει τον περιορισμό της κατανάλωσης trans λιπαρών οξέων και τη μείωση της περιεκτικότητας συσκευασμένων τροφίμων σε trans λιπαρά, ως απαραίτητες δράσεις για τη πρόληψη νοσημάτων που σχετίζονται με τη διατροφή. Συγκεκριμένα, συστήνεται η ημερήσια πρόσληψη trans λιπαρών οξέων να μην ξεπερνά το 1% της ημερήσιας θερμιδικής πρόσληψης (Report of a Joint WHO/FAO Expert Consultation WHO Technical Report Series 916/2003). Η συγκεκριμένη σύσταση ορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη πλήθος επιστημονικών ερευνών που επιβεβαιώνουν ότι τα trans λιπαρά οξέα έχουν αρνητικές συνέπειες στο λιπιδαιμικό προφίλ και αυξάνουν τον κίνδυνο εμφάνισης καρδιαγγειακών νοσημάτων.

Το Υ.Υ.Κ.Α, θεωρώντας την προώθηση υγιεινών διατροφικών προτύπων ως ζήτημα μέγιστης σημασίας για την πρόληψη χρόνιων νοσημάτων που συνδέονται με τη διατροφή, προχώρησε στην έκδοση της υπ. αριθμ. ΔΥ1δ/Γ.Π.21651/22.2.2010 Υ.Α. με την οποία συγκροτήθηκε η Εθνική Επιτροπή Ελληνικής Διατροφής στην οποία συμμετέχουν το Υπουργείο Υγείας και Κοιν. Αλληλεγγύης, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού και το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Έργο της Επιτροπής είναι η πρόταση για μέτρα και πολιτικές για τη συνεχή και μακροχρόνια προώθηση της ελληνικής διατροφής ως μέσο για:

Α)Την προαγωγή της υγείας του πληθυσμού και την αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας.

Β)Την οικονομική υποστήριξη των αγροτών.

Γ)Την ανάπτυξη οικολογικής συνείδησης σε θέματα αγροτικής παραγωγής και διατροφής.

Δ)Την ενημέρωση και ενθάρρυνση της «στροφής» των νέων παραγωγών σε παραδοσιακά και υγιεινά ελληνικά προϊόντα διατροφής.

Στα πλαίσια των προτάσεων που έχουν επεξεργαστεί από την Επιτροπή περιλαμβάνονται μέτρα τόσο για το γενικό πληθυσμό όσο και για τα παιδιά και τους εφήβους. Πιο συγκεκριμένα, και όσον αφορά τη μείωση της πρόσληψης trans λιπαρών οξέων, έχουν προταθεί οι παρακάτω δράσεις:

1. Συνεργασία με τη βιομηχανία τροφίμων ώστε να επιτευχθεί μείωση της περιεκτικότητας των συσκευασμένων τροφίμων σε αλάτι, trans λιπαρά και ζάχαρη, τα οποία συμβάλλουν στην αυξημένη επίπτωση της παχυσαρκίας και άλλων χρόνιων νοσημάτων που συνδέονται με τη διατροφή.

2. Αύξηση της διαθεσιμότητας υγιεινών τροφίμων (φρούτα, λαχανικά, παραδοσιακά τρόφιμα κ.τ.λ.) σε χαμηλές τιμές και πιθανή αύξηση των φόρων για τα ανθυγιεινά τρόφιμα (με υψηλή περιεκτικότητα σε trans λιπαρά και ζάχαρη κ.τ.λ.)

3. Δράσεις για την ενημέρωση και την προστασία των καταναλωτών

4. Δράσεις για τον περιορισμό της επίδρασης που ασκεί η διαφήμιση των τροφίμων με υψηλή περιεκτικότητα σε κορεσμένα λιπαρά, trans λιπαρά οξέα, σάκχαρα και σε αλάτι, στη διαμόρφωση των διατροφικών συνήθειων των ανηλίκων, με σκοπό την πρόληψη της παχυσαρκίας και των χρόνιων νοσημάτων που συνδέονται με τη διατροφή, σύμφωνα με τη σχετική Οδηγία 2010/13 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, καθώς και με τις συστάσεις του Π.Ο.Υ. της 63^{ης} Γενικής Συνέλευσης (Μάιος 2010).

Επιπλέον, το ΥΥΚΑ αναγνωρίζοντας ότι η παιδική και εφηβική ηλικία αποτελεί ιδανική περίοδο για παρέμβαση σε θέματα σχετικά με τη διατροφή έδωσε προτεραιότητα στη διαμόρφωση προτάσεων για δράσεις στα πλαίσια του σχολικού περιβάλλοντος. Ήδη, από το 2006 βρίσκεται σε ισχύ η υπ' αριθμ. Υ1γ/Γ.Π.οικ.93828/31-7-2006 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1183 τ.Β' 31/8/2006) «Αναφορικά με κανόνες υγιεινής και καθορισμό προϊόντων που διατίθενται από τα κυλικεία δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων», καθώς και η σχετική ερμηνευτική εγκύκλιος Υ1/Γ.Π.οικ.109167/13-9-2006. Ο κατάλογος των επιτρεπόμενων προς πώληση στα σχολικά κυλικεία προϊόντων βασίστηκε στις οδηγίες και συστάσεις διεθνών οργανισμών (ΠΟΥ και UNICEF) και αναγνωρισμένων επιστημονικών παιδιατρικών εταιρειών της Ελλάδας και του εξωτερικού, και καθορίζει τον τύπο των προστιθέμενων στα τρόφιμα λιπιδίων:

1. Στην περίπτωση της χρήσης μαργαρίνης για σάντουιτς-τοστ τυποποιημένα τίθεται περιορισμός στην περιεκτικότητά της σε trans λιπαρά οξέα (2% των ολικών λιπιδίων)

2. Απλά αρτοσκευάσματα: τίθεται περιορισμός στην περιεκτικότητά τους σε trans λιπαρά οξέα (2% των ολικών λιπιδίων)

3. Ζύμη της τυρόπιτας-σπανακόπιτας: τίθεται περιορισμός στην περιεκτικότητά της σε trans λιπαρά οξέα (2% των ολικών λιπιδίων)

4. Απλά μπισκότα: τίθεται περιορισμός στην περιεκτικότητά τους σε trans λιπαρά οξέα (2% των ολικών λιπιδίων).

Επιπροσθέτως, το ΥΥΚΑ, στα πλαίσια της προστασίας της υγείας του ευαίσθητου μαθητικού πληθυσμού και λαμβάνοντας υπόψη τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα για την πρόληψη της παιδικής παχυσαρκίας, επεξεργάζεται ΚΥΑ σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία (Υπουργείο Παιδείας και Υπουργείο Εσωτερικών) και φορείς (ΕΦΕΤ, Πανελλήνιος Σύλλογος Διαιτολόγων). Στόχοι της εν λόγω ΚΥΑ είναι:

1) Ο εκσυγχρονισμός του καταλόγου των επιτρεπόμενων προϊόντων προς πώληση στα σχολικά κυλικεία

2) Ο εμπλουτισμός του καταλόγου με περισσότερα θρεπτικά και παραδοσιακά τρόφιμα

3) Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελεγκτικού μηχανισμού των σχολικών κυλικείων.

Παράλληλα, σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας προτείνεται η ανάπτυξη προγραμμάτων ενημέρωσης για τη σχολική κοινότητα (εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές).

Τα trans λιπαρά μπορούν να σχηματιστούν με διαφορετικούς τρόπους. Απαντώνται σε:

- τρόφιμα που περιέχουν λίπη από μηρυκαστικά ζώα (λίπος κρέατος και γάλατος μηρυκαστικών ζώων, σε συγκέντρωση 3-8% επί του ολικού λίπους). Αυτά τα trans λιπαρά που απαντώνται σε τρόφιμα ζωικής προέλευσης είναι **φυσικά**.
- φυτικά έλαια τα οποία έχουν υδρογονωθεί μερικώς για καθαρά τεχνολογικούς σκοπούς. Αυτά τα trans λιπαρά είναι **βιομηχανικώς παραγόμενα**. Η υδρογόνωση εξυπηρετεί δύο σκοπούς: να μετατρέψει τα έλαια από υγρή σε στερεή μορφή και να βελτιώσει την οξειδωτική σταθερότητα αυτών. Ανάλογα με το βαθμό υδρογόνωσης, **τα επίπεδα trans λιπαρών στα υδρογονωμένα έλαια κυμαίνονται από <1% για τα πλήρως υδρογονωμένα έλαια, μέχρι 60% για τα μερικώς υδρογονωμένα έλαια** (πηγή Food Standards Agency, UK, 2007).
- Ίχνη trans λιπαρών μπορούν επίσης να σχηματιστούν και σε μη-υδρογονωμένα φυτικά έλαια εξαιτίας της θέρμανσης του ελαίου κατά τη διαδικασία απόσμησης (deodorization), εάν δεν ληφθούν κατάλληλα προληπτικά μέτρα (Pedersen, 2001).

Με βάση τα παραπάνω, δεν συνεπάγεται ότι ένα προϊόν που περιέχει υδρογονωμένα φυτικά λίπη, θα περιέχει απαραίτητα και υψηλές συγκεντρώσεις trans λιπαρών οξέων.

Από τη μελέτη TRANSFAIR που διεξήχθη μεταξύ 1995-1996 αναφέρθηκε ότι σε Μεσογειακές χώρες όπως στην Ελλάδα, η πρόσληψη trans λιπαρών οξέων ήταν χαμηλή (0,5-0,8% της συνολικής ενέργειας). Στην Ελλάδα γνωρίζουμε ότι στις μαλακές μαργαρίνες που διατίθενται στα σούπερ μάρκετ, τα trans λιπαρά έχουν μειωθεί σημαντικά. Από τα στοιχεία της επιστημονικής ομάδας του καθ. Α. Καφάτου που έχει διεξάγει σχετικές μελέτες, τα trans λιπαρά στις μαλακές μαργαρίνες έχουν μειωθεί από περίπου 10% που ήταν το 1991, σε 0,48% το 2009 (http://www.efet.gr/images/efet_res/docs/nutrition/Hmerida/6_Kafatos_Fatty_Acid_Intake_s.pdf).

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA), στην Ευρώπη εκτιμάται ότι η πρόσληψη κορεσμένων λιπαρών οξέων είναι πολύ υψηλότερη σε σύγκριση με τα trans λιπαρά και για αυτό η EFSA έχει τονίσει την ανάγκη μείωσης των κορεσμένων λιπαρών ως πρωταρχικό στόχο. Παρόλο που σε ποσοτική αντιστοιχία, τα trans λιπαρά αυξάνουν περισσότερο τον κίνδυνο για καρδιαγγειακά νοσήματα απ' ό,τι τα κορεσμένα, η πρόσληψή τους υπολογίζεται ότι είναι δέκα φορές μικρότερη από αυτή των κορεσμένων. Επομένως η πιθανότητα να αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο καρδιαγγειακών νοσημάτων είναι μικρότερη σε σχέση με τα κορεσμένα λιπαρά που καταναλώνονται σε μεγαλύτερη ποσότητα.

Όσον αφορά την αναγραφή των trans λιπαρών οξέων στην επισήμανση των τροφίμων, το Συμβούλιο της ΕΕ έχει προχωρήσει σε πρόταση Κανονισμού «για την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές» η οποία προβλέπει την **εθελοντική αναγραφή** των trans λιπαρών. Οι λόγοι για τους οποίους το Συμβούλιο θεωρεί μη σκόπιμη την υποχρεωτική αναγραφή της περιεκτικότητας των τροφών σε trans λιπαρά, σύμφωνα με το Συμβούλιο της ΕΕ, είναι οι ακόλουθοι:

- οι καταναλωτές δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι και δεν αναγνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ φυσικών (π.χ. στο γάλα) και τεχνητών trans λιπαρών
- δεν υπάρχουν πίνακες σύνθεσης τροφίμων που να περιλαμβάνουν τα trans λιπαρά και επομένως θα πρέπει να προσδιορίζεται η περιεκτικότητά τους μέσω αναλύσεων, γεγονός που θα αυξάνει ιδιαίτερα το κόστος του προϊόντος,
- πολλά τρόφιμα που περιέχουν trans λιπαρά οξέα είναι μη συσκευασμένα
- υπάρχει περίπτωση αύξησης των κορεσμένων λιπαρών στα τρόφιμα προκειμένου να επιτευχθούν τα επιθυμητά οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των τροφίμων

Η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΥΚΑ θεωρεί ότι η εθελοντική αναγραφή της περιεκτικότητας των trans λιπαρών οξέων είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στα πλαίσια ενός ευρύτερου προγράμματος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για τη μείωση της κατανάλωσής τους.

Επίσης, σας ενημερώνουμε ότι το νομοθετικό πλαίσιο για την επισήμανση των τροφίμων καθορίζεται από την Οδηγία 2000/13/ΕΚ, την Οδηγία 90/496/ΕΟΚ καθώς και από τον Κανονισμό 1924/2006/ΕΚ. Η εφαρμογή και ο έλεγχος του είναι αρμοδιότητα του ΕΦΕΤ.

Σύμφωνα με την Κοινοτική Νομοθεσία μέχρι στιγμής δεν είναι απαραίτητη η αναγραφή της περιεκτικότητας των trans λιπαρών στη συσκευασία των τροφίμων. Σε εξέλιξη βρίσκονται συζητήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την υποχρεωτική αναγραφή κάποιων θρεπτικών συστατικών όπως το νάτριο, τα κορεσμένα λιπαρά και τα σάκχαρα στη διατροφική επισήμανση των τροφίμων. Συγκεκριμένα, στην Πρόταση Κανονισμού της ΕΕ για την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους Καταναλωτές (και ο οποίος θα αντικαταστήσει τις Οδηγίες 2000/13 και 90/496), η διαθρεπτική επισήμανση θα είναι υποχρεωτική, ενώ συζητιέται εάν θα είναι υποχρεωτική η παροχή πληροφοριών για τα trans λιπαρά και με ποιους όρους.

Τέλος υπογραμμίζουμε ότι το νομοθετικό πλαίσιο για τον περιορισμό των trans λιπαρών οξέων απαιτεί τη στενή συνεργασία με τη Βιομηχανία Τροφίμων και πρέπει να περιλαμβάνει και ρυθμίσεις αναφορικά με τον περιορισμό της ζάχαρης και του νατρίου που περιέχονται στα τρόφιμα.

Συνημμένα:

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Ε. Στρατάκη

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γρ. Υπουργού
2. Γρ. Υφυπουργού κ. Χ. Αηδόνη
3. Δ/ση Δημόσιας Υγιεινής
4. ΕΦΕΤ
5. Τμήμα Κοιν. Ελέγχου Νομοθ. Συντ. & Κωδικ.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Χ. ΑΗΔΟΝΗΣ

